

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

LIKABEHANDLINGSPLAN BIFROST FÖRSKOLA

**UPPRÄTTAD:2013.01.30
REVIDERAD: 150811**

1(19)

Besöksadress
Pinnharvsgången 1-2

Postadress
Pinnharvsgången 1-2
431 47 Mölnåls

Telefon
031- 315 94 00

E-post/webb
www.skola.molndal.se

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Statens intentioner	4
Enhetens deklaration	4
Förhållningssätt.....	4
Värdegrund	5
Metoder	6
Gruppenivå genom att:	6
Individnivå genom att:	6
Pedagognivå genom att:	6
Åtgärder vid kränkning:.....	8
Barn-barn	8
Vuxen-barn,	8
Vuxen-vuxen	8
Gruppen Trygg i Förskolan	8
Bilagor Styrdokument:	9
Definition:	9
Juridiska begrepp	9
Diskriminering	9
Trakasserier och kränkande behandling.....	9
Sexuella trakasserier	9
Kränkande behandling	11
Inget krav på uppsåt.....	11
I förskolan råder	11
Diskrimineringsgrunder.....	11
Kön	11
Könsidentitet eller könsuttryck.....	12
Etnisk tillhörighet	12
Religion eller annan trosuppfattning	12
Funktionsnedsättning	14
Sexuell läggning.....	14
Ålder	14
Andra aktuella begrepp.....	14
Mobbning :	14
Rasism:	14
Främlingsfientlighet:	14
Homofobi:	14
Sexism:	14
Lpfö 98:	16
Skollagen (allmänna föreskrifter, 1:a kap 2 §)	16
AFS (Arbetskyddsstyrelsens författningssamling)	16

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Barnkonventionen.....	17
Artikel 2:	17
Artikel 3:	17
Artikel 6:	17
Artikel 12:	17
Artikel 19:	17
Artikel 28:	17
Brottsbalken.....	18
Socialtjänstlagen	18
Systemteoretiskt förhållningssätt.....	19

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Inledning

Den 5 juni 2008 trådde lagen (2008:567) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling mot elever i kraft.

Varje verksamhet som omfattas av lagen skall upprätta en likabehandlingsplan.

Statens intentioner

Likabehandlingsplanen syftar till att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett

Kön

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Sexuell läggning

Funktionshinder

Ålder

I likabehandlingsplanen beskrivs de åtgärder och metoder som används i verksamheten för att motverka kränkningar och främja goda relationer.

Enhetens deklARATION

På Bifrost pedagogiska enhet skall barn, elever och personal känna trygghet, mötas med respekt och ges ansvar. Vi tar avstånd från all sorts kränkande behandling, utfrysning och diskriminering. Det är all personals skyldighet att markera tydligt när det gäller kränkande ord och handlingar. Vi skall reagera direkt och tydligt markera att kränkande handlingar är otillåtna. Vi räknar med alla föräldrars stöd och hjälp i detta arbete.

Förhållningssätt

I mötet med barnen vill vi förmedla att en kränkning är en aktiv handling, inte bara något som sker utom kontroll. Alla kan lära sig att förstå att ta ansvar för sitt eget beteende och hur vi väljer att uppträda mot andra.

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Värdegrund

I arbetet mot alla former av kränkande behandling har vi arbetat fram enhetens "värdegrund". Den beskriver de värden som barn/elever, personal och föräldrar ser som viktiga för att skapa en trygg och respektfull miljö på enheten.

På Bifrosts förskola skall alla barn och vuxna känna trygghet, mötas med respekt och ges ansvar

- *Vi lyssnar på varandra och respekterar att vi är olika men lika mycket värda.
- *Vi tar hand om varandra och ser till att alla blir sedda.
- *Vi ser alla barn som kompetenta och möter dem utifrån deras mognad och intressen. Att stärka deras självkänsla är viktigt.
- *Samvaron med kamrater på förskolan skall präglas av lek, glädje, empati och Hjälpsamhet.
- *Vi har nolltolerans mot kränkningar och diskriminering.
- *Pedagogernas positiva förhållningssätt, våra gemensamma mål och värderingar gör oss till goda förebilder för barnen.
- *Vi har ett gemensamt ansvar för alla barn som finns i vår verksamhet.

Vi tolererar inga former av kränkande beteenden. Då konflikter uppstår vill vi förstå svårigheterna och problemen som leder till dessa situationer och ge var och en av de inblandade en möjlighet att göra sig hörd. Alla har rätt till sin upplevelse. Det finns oftast inte en "sanning", det finns flera och vi kan lära oss genom att utforska dessa. På så sätt kan vi finna vägar framåt, lösa upp låsta positioner och skapa positiva mönster. Det är beteenden vi vill befrämja eller motverka, inte personer.

Förskolan och skolan har till uppgift att fostra elever enligt de normer och värden som står skrivna i våra styrdokument.

Detta dokument skall årligen upprättas. I olika forum håller vi dokumentets anda levande genom samtal och reflektioner.

Metoder

Tillsammans arbetar vi på Bifrosts pedagogiska enhet metodiskt för att förebygga, motverka och förhindra kränkande behandling. Vi arbetar parallellt på tre nivåer, nedan följer exempel.

Gruppnivå genom att:

Vi arbetar med tydliga gränssättningar med målet att barnen skall förstå och respektera dem.

Vi arbetar med våra värderingar: Vad betyder de? Hur ska vi göra för att det ska bli bra på vår förskola.

Vi ger barnen tillfällen och möjligheter att i mindre grupper mötas och samtala om, och göra värderingsövningar (som tex drama) kring bemötande, ansvar och delaktighet.

Vi har samarbetslekar där vi tränar sociala sammanhang och där det ges barnen möjlighet att lyckas.

Uppmärksamma och uppmuntra barnen till att hjälpa och ta hand om varandra.

Individnivå genom att:

Arbeta med att stärka alla barnens självkänsla genom att se till att de får lyckas.

Vi uppmuntrar varje barn att uttrycka sig på olika sätt.

Ge barnen tillfällen att diskutera värderingar och bemötande.

Stärka barnens integritet och stödja dem i att sätta sin egen gräns och våga säga nej

Pedagognivå genom att:

Samarbeta med föräldrar mellan hem och förskola.

Se till att varje barn känner sig välkommen, trygg och betydelsefull.

Ha en kontinuerlig kompetensutveckling gällande likabehandlings frågor och systemteoretiskt förhållningssätt.

Observera situationer som uppkommer.

Delta aktivt i barnens lekar och finnas nära dem.

Verka för ett positivt socialt klimat genom att vara goda förebilder som behandlar varandra med respekt.

Uppmuntra positivt beteende hos barnen

Medvetet styra grupsammansättningar och aktiviteter

Genom kontinuerliga observationer av verksamheten samt daglig kontakt med föräldrarna strävar vi efter att upptäcka eventuella kränkningar och negativa beteenden så tidigt som möjligt. Trivselenkäter, intervjuer, dagliga samtal och utvecklingssamtal är viktiga verktyg för att kartlägga barnens sociala situation.

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Åtgärder vid kränkning:

"Förskolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att ett barn kan vara sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Förskolan skall utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt.

Förskollärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till förskole chefen.

Förskolechefen är i sin tur skyldig att informera huvudmannen"

Ur boken Lika rättigheter i förskolan sidan 54.

Barn-barn

Varje vuxen på förskolan markerar kraftigt och tydligt mot kränkning genom att:

Den vuxne går nära inpå och säger nej/stopp/sluta.

Pratar med barnen och försöker reda ut vad som hänt.

Följa upp händelsen.

Informera berörd vårdnadshavare.

Upprätta en handlingsplan för det/de berörda barnet/en

Vuxen-barn,

Informera förskolechef.

Förskolechef kontaktar elevhälsan för utredning.

Elevhälsan beslutar om ev åtgärder

Vuxen-vuxen

Råder under diskrimineringslagen, brott mot denna ta kontakt med skyddsombud eller förskolechef. Om det är chef som kränker ta kontakt med verksamhetschef förskola

Gruppen Trygg i Förskolan

Leonardo Contreras,	förskollärare,	031-315 94 09
Sandra Hansson	barnskötare	031-315 94 10
Ylva Engvall	förskolechef	031-315 94 30

Om förälder eller personal får signaler om eller ser kränkningar skall någon av ovanstående personer kontaktas.

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Bilagor Styrdokument:

Definition: (enligt Diskrimineringslagen 2008:567)

Barn:

Den som deltar i eller söker till förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg enligt skollagen.

Elev:

Den som utbildas eller söker utbildning enligt skollagen.

Personal:

Anställda eller uppdragstagare i utbildning och annan verksamhet.

Juridiska begrepp

Diskrimineringslagen och skollagen skyddar barn mot diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och repressalier. Nedan förklaras dessa begrepp. Skyddet gäller både för barn som finns i verksamheten och för barn som söker till verksamheten.

Diskriminering

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Se bilaga: Begrepp, regler och lagar s.52

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet.

För exempel se bilaga: Begrepp, regler och lagar s.53

Ett barn kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra barn.

Barn som upplever sig vara trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är särskilt utsatta eftersom de befinner sig i beroendeställning. Kränkningar som begås av personal måste därför betraktas som mycket allvarliga. Både diskrimineringslagen och skollagen innehåller ett absolut förbud för förskolans anställda att utsätta barn för trakasserier och kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Det kan vara svårt att identifiera sexuella trakasserier bland barn i förskoleåldern. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis i samband med doktorslekar.

Fler exempel på sexuella trakasserier se bilaga: Begrepp, regler och lagar s.53

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan till exempel handla om att retas, frysa ut någon eller förstöra en kamrats leksak. Anställda kan kränka ett barn genom en handgriplig och hårdhänt tillsägelse.

Inget krav på uppsåt

Det finns inget krav på uppsåt. Det gäller både för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Ett barn eller anställd behöver alltså inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör. Däremot måste personen ha viss insikt i att det egna uppträdandet kan upplevas som kränkande. Det kan vara svårt att bedöma om ett barn har den insikten. Därför är det viktigt att personalen är observant och beredd att ingripa i konkreta situationer och att förskolan bedriver ett förebyggande arbete.

I förskolan råder

- Absolut förbud för personal att kränka, trakassera och diskriminera barn.
- handlingsplikt – förskolan måste utreda och få stopp på trakasserier och kränkande behandling av barn.
- krav på insatser för att främja barnens lika rättigheter och möjligheter.
- krav på åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Ett barn kan känna sig missgynnad eller kränkt av många olika skäl. För att det ska kallas diskriminering eller trakasserier måste det finnas ett samband med någon av de diskrimineringsgrunder som skyddas i lag.

Kön

Enligt diskrimineringslagen avser diskrimineringsgrunden kön att någon är flicka eller pojke, kvinna eller man. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Om kön, könsidentitet och könsuttryck se bilaga: Begrepp, regler och lagar s. 56

Könsidentitet eller könsuttryck

I diskrimineringslagen används begreppet "könsöverskridande identitet eller uttryck". DO har istället valt att använda "könsidentitet eller könsuttryck" eftersom lagens begrepp signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Med könsidentitet eller könsuttryck menar DO en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Alla människor har könsidentitet och könsuttryck. Skyddet blir extra viktigt för personer med en könsidentitet eller ett könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från könsnormen.

Diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot tvåkönsnormen och samhällets föreställningar om hur kvinnor och män och flickor och pojkar förväntas vara, se ut och bete sig. De som omfattas av skyddet kan till exempel vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inter- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna).

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Observera att transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

För exempel på diskriminering se bilaga: Begrepp, regler och lagar s. 57

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. En person som är född i Sverige kan definiera sig som både svensk och till exempel rom, same eller kurd. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund.

För exempel på diskriminering se bilaga: begrepp, regler och lagar s. 57

Religion eller annan trosuppfattning

Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i svensk grundlag. Alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro.

Se bilaga: Begrepp, regler och lagar s. 58

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Funktionsnedsättning

Diskrimineringslagen använder genomgående begreppet funktionshinder medan DO väljer att använda två begrepp: "funktionsnedsättning" och "funktionshinder".

För ytterligare information om skillnaden se bilaga: Begrepp, regler och lagar s.58 ff

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

För exempel se bilaga: Begrepp, regler och lagar s.59

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering som har samband med ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

För undantag, se bilaga: Begrepp, regler och lagar s. 59

Andra aktuella begrepp

Mobbning :

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism:

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet:

Rädsla för; stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristiska.

Homofobi:

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Sexism:

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Negativt betraktelse- eller handlingssätt mot en individ vars könsidentitet och/eller könsuttryck skiljer sig från normen för det kön som registrerats för personen vid födelsen.

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Lpfö 98:

Förskolan vilar på demokratins grund. Därför skall dess verksamhet utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar.

Var och en som verkar inom förskolan skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö. En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som skall prägla verksamheten.

Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter skall lyftas fram och synliggöras i verksamheten.

Den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan, som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund.

Förskolan skall vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn skall ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna.

Skollagen (allmänna föreskrifter, 1:a kap 2 §)

Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

1. främja jämställdhet mellan könen samt
2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden.

AFS (Arbetskyddsstyrelsens författningssamling)

”Arbetstagare som utsatts för kränkande särbehandling skall snabbt få hjälp eller stöd. Arbetsgivaren skall ha särskilda rutiner för detta.”

(Med arbetstagare avses här elever samt all personal) 1993:17 6§

”...det är viktigt att varje arbetstagare är medveten om sin egen möjlighet och skyldighet att medverka till ett gott klimat på arbetsplatsen.” 1993:17 5§

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs 1989. Tanken med konventionen är att skapa ett samhälle som respekterar barnen i alla sammanhang. Konventionen ska också stärka barns roll både i familjen och i samhället i stort. Kapitel 6 i skollagen, Åtgärder mot kränkande behandling, grundar sig bland annat på barnkonventionens artikel 2, 3, 6, 12, 19 och 28. Dessa artiklar är därmed särskilt relevanta för likabehandlingsarbetet.

Artikel 2: Alla barn har lika värde och lika rättigheter. Inget barn ska diskrimineras. Det innebär bland annat att barn inte får diskrimineras på grund av exempelvis härkomst, funktionsnedsättning eller religion. Vidare får barn inte diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra barn.

Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet, i alla situationer där åtgärderna på något sätt påverkar barn. Det gäller till exempel barnets utbildning, välfärd och hälsa.

Artikel 6: Handlar om att skapa en miljö för barnet som ger bästa tänkbara möjligheter till överlevnad och utveckling.

Artikel 12: Handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller barnet.

Artikel 19: Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, utnyttjande och vanvård när de är i föräldrarnas, andra vårdnadshavares eller annan persons vård. Samhället ska ha olika sociala program för att ge barnet och den som har hand om barnet stöd, liksom på andra sätt arbeta förebyggande.

Artikel 28: Alla länder som skrivit under barnkonventionen ska verka för ordning i skolan, utan att kränka barn och elevers värdighet.

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Brottsbalken

Strafflagarna i brottsbalken gäller även skolan. Det finns dock ingen laglig skyldighet att göra en polisanmälan. En polisanmälan ersätter inte anmälningskyldigheten enligt socialtjänstlagen.

I brottsbalken finns inte mobbning eller kränkande behandling som särskilda begrepp. Där används istället följande brottsrubriceringar:

- misshandel
- olaga hot
- olaga tvång
- ofredande
- trakasserier
- förtal/förolämpning
- sexuellt ofredande
- hets mot folkgrupp
- repressalier

Misshandel är ett brott enligt brottsbalken, vilket innebär att man orsakar en annan person kroppsskada, sjukdom, smärta eller vanmakt.

Olaga hot är om någon lyfter vapen mot en annan eller eljest hotar med brottslig gärning på sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom.

Socialtjänstlagen

Verksamheter som berör barn och ungdom är skyldiga att göra en anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Enligt denna bestämmelse är både skolmyndigheten och alla anställda hos myndigheten, det vill säga personal i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att "genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd".

Bifrosts Pedagogiska Enhet

Förskolan

Systemteoretiskt förhållningssätt

En annan utgångspunkt mot alla former av kränkande behandling är enhetens arbete med systemteoretiskt förhållningssätt (i enlighet med förvaltningsledningens direktiv).

Mänskliga beteenden beror på och är påverkade av ett stort antal faktorer. Vad en människa gör påverkar både de system som hon är en del av samt de personer som ingår i dessa system.

I en människas liv och vardag finns det sannolikt ett flertal system man är delaktig i, exempelvis sin familj, sin arbetsplats, sin ursprungsfamilj, sin skola m.m. Ett systemiskt perspektiv innebär att se individen i sitt sociala (system) sammanhang.

Utifrån det systemteoretiska synsättet skapas den sociala verkligheten i mötet människor emellan och lyfter fram att varje människa lever, utvecklas och förändras i och genom sina relationer till andra.

Det systemteoretiska förhållningssättet betonar också människors resurser och möjligheter att skapa nya konstruktiva sammanhang, snarare än att fokusera på problemområden och det som inte fungerar.